

Vergaderjaar 2025–2026

36 800 XXIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Klimaat en Groene Groei (XXIII) voor het jaar 2026

D

BRIEF VAN DE MINISTER VAN KLIMAAT EN GROENE GROEI EN DE STAATSSECRETARIS VAN KLIMAAT EN GROENE GROEI

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 mei 2026

De Kamer heeft verzocht een geactualiseerd overzicht te ontvangen van de stand van zaken van de aan de Kamer gedane moties en toezeggingen waarvan de termijn volgens de Kamer op 1 juli 2025 is verstreken. In deze brief vindt u een overzicht met daarin de actuele stand van zaken van de door de Kamer gerappelleerde toezeggingen. Als bijlage is toegevoegd een aantal brieven waarin een toezegging of een motie is afgedaan, en waarvan is gebleken dat deze eerder abusievelijk alleen naar de Tweede Kamer zijn verzonden.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,
S. van Veldhoven-van der Meer

De Staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei,
J. de Bat

Rappelabele toezeggingen

<p>Toezegging Subsidiebeleid bij verplichte investeringen (35 788) (T03431)</p> <p>Toezegging Analyse financiële impact klimaatbeleid voor Nederlandse huishoudens en bedrijfsleven (35 216) (T03448)</p>	<p>Deze toezegging is onderhanden, wordt opgenomen in MJP 2027 voor Q3 2026. Deze toezegging is afgedaan met Kamerbrief «Definitief ontwerpKlimaatplan 2025–2035». Deze is op 14 maart 2025 met de Kamer gedeeld.</p>	<p>Deze toezegging had moeten worden opgenomen in MJP2026, maar dit is in het proces niet gebeurd. In het Klimaatplan 2025–2035 is in hoofdstuk 4 een analyse opgenomen van de economische effecten en de lasten voor huishoudens en bedrijven. Hiermee is invulling gegeven aan de toezegging om de financiële impact van het klimaatbeleid in kaart te brengen.</p> <p>In de Kamerbrief over de verduurzaming van de industrie is toegelicht dat de volumecorrectieregeling in Nederland door de ACM niet langer wordt toegepast vanwege Europese regelgeving, en hoe andere lidstaten hiermee omgaan. Hiermee is de Kamer geïnformeerd over de uitkomst van het onderzoek.</p>
<p>Toezegging Informeren over voortgang onderzoek ACM naar volumecorrectieregeling (36 200) (T03520)</p>	<p>Deze toezegging is afgedaan met Kamerbrief «Voortgang verduurzaming industrie». Deze is op 24 oktober 2024 met de Kamer gedeeld.</p>	<p>In de Kamerbrief over de verduurzaming van de industrie is toegelicht dat de volumecorrectieregeling in Nederland door de ACM niet langer wordt toegepast vanwege Europese regelgeving, en hoe andere lidstaten hiermee omgaan. Hiermee is de Kamer geïnformeerd over de uitkomst van het onderzoek.</p>
<p>Toezegging Gesprekken Q4 emitters (36 169) (T03699)</p>	<p>Deze toezegging is afgedaan met Kamerbrief «Beantwoording vragen plenair debat Klimaatwet 27 juni 2023». Deze is op 14 mei 2025 met de Kamer gedeeld.</p>	<p>Op pagina 8 van de Kamerbrief is toegelicht dat gesprekken hebben plaatsgevonden met de grootste uitstoters over de toepassing van best beschikbare technieken in samenhang met energiebesparing. Hiermee is uitvoering gegeven aan de toezegging.</p>
<p>Toezegging Gesprekken en brief actief vergunningenbeheer (36 169) (T03700)</p>	<p>Deze toezegging is afgedaan met Kamerbrief «Beantwoording toezeggingen Eerste Kamer debat Klimaatwet». Deze is op 14 mei 2025 met de Kamer gedeeld.</p>	<p>Op pagina 7 van de Kamerbrief is toegelicht dat gesprekken hebben plaatsgevonden met provincies en omgevingsdiensten over actief vergunningenbeheer. Hiermee is uitvoering gegeven aan de toezegging.</p>
<p>Toezegging Footprint energieketen kernenergie (36 274/36 410 XIII) (T03782)</p>	<p>Deze toezegging is afgedaan met Kamerbrief «EK Voortgang ontwikkeling nucleaire kennis- en innovatiestructuur». Deze is op 29 mei 2024 gedeeld met de Kamer.</p>	<p>In de oplegger van Kamerbrief op pagina 1 staat: «Daarnaast kom ik graag terug op de toezegging aan het lid Visseren-Hamakers (PvdD) om de footprint van radioactief afval in kaart te brengen. In het verslag van een schriftelijk overleg naar aanleiding van de Kamerbrief van 1 februari 2024 is, zoals toegezegd, in de beantwoording van vraag 9 ingegaan op de footprint van kernafval uit de hele keten. Destijds is onverhoopt niet aan deze toezegging gerefereerd, maar bij deze wordt de toezegging alsnog afgedaan.»</p>
<p>Toezegging Kijken hoe onderzoek arbeidsmarkt te versnellen (36 274/36 410 XIII) (T03783)</p>	<p>Deze toezegging is afgedaan met Kamerbrief «Kamerbrief Voortgangsrapportage Actieplan Groene en Digitale Banen». Deze is op 2 juli 2025 gedeeld met de Kamer.</p>	<p>In bijlage 1 van de Kamerbrief is beschreven hoe het kabinet gestalte geeft aan een doorrekening van het Actieplan, waarbij is toegelicht dat een volledige doorrekening slechts in beperkte mate uitvoerbaar is en naar verwachting weinig toegevoegde waarde heeft. Ook is uiteengezet wat de opties zijn voor een wervingscampagne voor de groene en digitale sector. Daarmee is deze toezegging afgedaan.</p>
<p>Toezegging Maatwerkafspraken grootste CO₂-uitstoters (36 274/36 410 XIII) (T03784)</p>	<p>Deze toezegging is afgedaan met de Kamerbrief «Beantwoording vragen plenair debat Klimaatwet 27 juni 2023». Deze is op 14 mei 2025 gedeeld met de Kamer.</p>	<p>Op pagina 8 van de Kamerbrief wordt ingegaan op de juridische verplichtingen van maatwerkbedrijven in samenhang met de IMVO-richtlijn. Daarmee is deze toezegging afgedaan.</p>
<p>Toezegging Rapporteren bijdragen landbouwsector aan klimaatdoelen in Klimaatnota (36 274/36 410 XIII) (T03786)</p>	<p>Deze toezegging is afgedaan met de Kamerbrief «Klimaatnota 2024». Deze is op 24 oktober 2024 met de Kamer gedeeld.</p>	<p>In hoofdstuk 2.5 van de Klimaatnota 2024 is gerapporteerd over de bijdrage van de landbouwsector aan de klimaatdoelen. Hiermee is invulling gegeven aan de toezegging.</p>
<p>Toezegging Suggestie meenemen beter verwerken RES-norm (36 274/36 410 XIII) (T03787)</p>	<p>Deze toezegging is afgedaan met de Kamerbrief «Voortgang Regionale Energiestrategie (RES) en de interbestuurlijke samenwerking». Deze is op 10 februari 2025 met de Kamer gedeeld.</p>	<p>Naar aanleiding van de suggestie van het lid Panman is toegezegd dat bij het maken van nadere afspraken met de medeoverheden gekeken zal worden hoe kleinschalige opwek nog beter verwerkt kan worden in de RES-doelstelling. Zoals blijkt uit de PBL-monitor telt kleinschalige opwek op land mee in het aandeel hernieuwbare opwek van het RES bod. In de uitwerking van de interbestuurlijke samenwerkingsagenda en het NP-Energiesysteem wordt samen met de medeoverheden gekeken welke rol en omvang kleinschalige opwek kan spelen in de ontwikkeling van het lokale en regionale energiesysteem.</p>
<p>Toezegging Totaaloverzicht klimaatadaptatie bij eerstvolgende Klimaatnota (36 274/36 410 XIII) (T03791)</p>	<p>Deze toezegging is afgedaan met Kamerbrief «Kabinetsaanpak Klimaatbeleid». Deze is op 24 oktober 2024 met de Kamer gedeeld.</p>	<p>In de Klimaatnota 2024 is beschreven dat een definitie van middelen voor klimaatadaptatie moet worden opgesteld voordat dit totaaloverzicht kan worden gemaakt. Het voornemen is om het overzicht op te nemen in de begroting voor 2026 en bij de Miljoenennota voor 2026 toe te voegen aan het overzicht van klimaat(mitigatie)- en energie-uitgaven. Daarna zal dit overzicht ook bij de Klimaatnota worden opgenomen.</p>

Toezegging Analyse digitale strategie (36 274/36 410 XIII) (T03795)	Deze toezegging is afgedaan met de Kamerbrief «Datacenters in de Nederlandse digitale economie (Eerste Kamer)». Deze is op 21 november 2024 met de Kamer gedeeld.	In de kamerbrief is integraal antwoord gegeven met een verwijzing naar de toezegging op pagina 1. Dat blijkt uit de passage «Voor zover het de invulling van de toezegging aan de Eerste Kamer betreft, is deze brief mede namens de Minister van Klimaat en Groene Groei. Omdat de motie en toezeggingen thematisch met elkaar zijn verbonden ontvangt u de reactie gebundeld.» In de bijlage van deze Kamerbrief zit de geactualiseerde Routekaart NPVI: Van grijs naar groen.
Toezegging Delen analyses bij Nationaal Programma Verduurzaming zodat op tijd ingegrepen kan worden (36 418) (T03810)	Deze toezegging is afgedaan met Kamerbrief «Voortgang verduurzaming industrie». Deze is inclusief bijlagen op 24 oktober 2024 met de Kamer gedeeld.	Met de Kamerbrief «Kabinetsaanpak Klimaatbeleid» is een aanvullende impactanalyse uitgevoerd naar de bijdrage van WKK-installaties, inclusief effecten op netcongestie, leveringszekerheid en CO ₂ -uitstoot. Hiermee is invulling gegeven aan de toezegging. Dit blijkt uit de passages: «Tijdens de parlementaire behandeling heeft de Eerste Kamer middels de motie Heijnen c.s. verzocht om een aanvullende impactanalyse. De analyse gaat in het effect op netcongestie, de bijdrage die Warmte Krachtkoppelingsinstallaties (WKK's) kunnen leveren aan de flexibilisering van het stroomnet, de reële alternatieven die industriële bedrijven hebben voor emissiereductie vóór 2030, de impact op de CO ₂ -emissies en tot slot de kosten voor de afnemers van industriële WKK's.
Toezegging Impactanalyse bijdrage wkk's (36 418) (T03814)	Deze toezegging is afgedaan door het Ministerie van Financiën met de Kamerbrief «Kabinetsaanpak Klimaatbeleid». Deze is op 7 oktober 2024 met de Kamer gedeeld.	Het kabinet heeft deze impactanalyse door Trinomics en Blueterra laten uitvoeren. Hiermee is tevens invulling gegeven aan de toezegging door de Minister van Klimaat en Energie naar aanleiding van een vraag het lid Heijnen (BBB) om de impact van de bijdrage van wkk's aan de flexibilisering van het stroomnet nader te analyseren.» en «Naar verwachting van de onderzoekers leidt het versoberen van de inputvrijstelling tot en met 2030 niet tot een significante afname van het wkk-vermogen. Het vermogen blijft vrijwel constant, maar het aantal draaiuren zal volgens de onderzoekers wel lager worden. De directe impact op het ontstaan van netcongestie is beperkt, maar de onderzoekers signaleren wel een aantal aandachtspunten. Zo kan de wkk wel een positief effect op het voorkomen van netcongestie hebben, zolang het wkk-vermogen behouden blijft en de wkk's worden ingezet in congestie-management op basis van de lokale netsituatie. Anderzijds kan netcongestie elektrificatie en de snelheid waarmee de inzet van WKK's gedeeltelijk worden vervangen, belemmeren. Tot slot concluderen de onderzoekers dat het versoberen van de inputvrijstelling, los van de lokale congestie-gerelateerde effecten, geen significante impact heeft op de leveringszekerheid tot en met 2030 en dat het geen substantiële impact lijkt te hebben op netbalancing. Voor netbalancing zijn ook na 2030 naar verwachting voldoende alternatieven om flexdiensten te leveren, ook bij eventuele uitbedrijfname van wkk's. Na 2030 neemt de leveringszekerheid in algemene zin wel af (los van het versoberen van de inputvrijstelling), wat door een eventuele versnelde afname van het wkk-vermogen verder onder druk kan komen te staan.»
Toezegging Rapport motie-Erkens in Q2 ook naar Eerste Kamer (36 418) (T03818)	Deze toezegging is afgedaan door het Ministerie van Financiën met de Kamerbrief «Kabinetsaanpak Klimaatbeleid». Deze is op 7 oktober 2024 met de Kamer gedeeld. En 24 oktober 2024 in de Kamerbrief Kamerbrief Kabinetsaanpak Klimaatbeleid (32 813), Industriebeleid (29 826); brief van de Minister van KGG over de voortgang van de verduurzaming van de industrie (EK 29 826/32 813, D).	Op pagina 10 van de Kamerbrief Kabinetsaanpak Klimaatbeleid (32 813), Industriebeleid (29 826); brief van de Minister van KGG over de voortgang van de verduurzaming van de industrie (EK 29 826/32 813, D) wordt ingegaan op het rapport motie Erkens.

Toezegging Rapportage Nationaal Programma Verduurzaming Industrie (36 418) (T03819)	Deze toezegging is afgedaan met Kamerbrief Kabinetsaanpak Klimaatbeleid (32 813), Industriebeleid (29 826); brief van de Minister van KGG over de voortgang van de verduurzaming van de industrie (EK 29 826/32 813, D). Deze is op 24 oktober 2024 met de Kamer gedeeld.	Op pagina 7 van de Kamerbrief Kabinetsaanpak Klimaatbeleid (32 813), Industriebeleid (29 826); brief van de Minister van KGG over de voortgang van de verduurzaming van de industrie (EK 29 826/32 813, D) wordt deze toezegging afgedaan onder het kopje Nationaal Programma Verduurzaming Industrie.
Toezegging Bekijken Europese praktijken afbouw voordelen zonnepanelen (35 594) (T03835)	Deze toezegging is afgedaan met de Kamerbrief «Stand van zaken Energiemarkt voor Consumenten». Deze is op 18 december 2025 met de Kamer gedeeld.	In de Kamerbrief op pagina 5 wordt de toezegging afgedaan met deze passage: «Het kabinet blijft zich inzetten om (toekomstige) zonnepaneeleigenaren goed te informeren over de voordelen van het eigenverbruik. Ook andere landen waar het kabinet mee heeft gesproken en waar een vergelijkbare regeling als de salderingsregeling is afgebouwd, zoals België, zien kansen in het verhogen van het eigenverbruik om zonnepanelen meer te laten lonen.» In de Kamerbrief op pagina 4 wordt de toezegging afgedaan met de passage thuisbatterijen: «Alle partijen zien thuisbatterijen als een belangrijke potentiële flex-optie voor laagspanning in de toekomst, zien de waarde om lokale netcongestie via de inzet van onder andere thuisbatterijen te verminderen en onderschrijven het belang van het uitwerken van bovengenoemde afspraken. Een specifieke stimulering van thuisbatterijen op de korte termijn past niet bij deze techniek-neutrale aanpak.»
Toezegging Bij appreciatie rapport ingaan op subsidies voor thuisaccu's op zout water (35 594) (T03837)	Deze toezegging is afgedaan met de Kamerbrief «Voorzienings- en leveringszekerheid energie (29 023); brief regering; Netcongestie: kleinverbruik en enkele andere onderwerpen». Deze is op 30 juni 2025 met de Kamer gedeeld.	Op pagina 1 en 2 van de Kamerbrief wordt uitgebreid de rol van EBN toegelicht: «Met de sectorpartijen, de branchevereniging Element NL en met Energie Beheer Nederland (EBN) bespreekt het kabinet momenteel alle maatregelen die door de verschillende partijen moeten worden uitgevoerd om het activiteitsniveau omhoog te brengen. Deze gesprekken bevinden zich in een vergevorderd stadium. Het kabinet verwacht u dit voorjaar over deze afspraken te informeren. Hieronder volgen al enkele van de hoofdlijnen om de Kamer mee te nemen in de richting die wordt ingeslagen. EBN heeft, als beleidsdeelneming in olie- en gasprojecten, op verzoek van het Ministerie van KGG in kaart gebracht waar de resterende potentie van aardgas en aardolie op de Noordzee zich bevindt en waarom productie hiervan zonder maatregelen niet van de grond zou komen. In de recent verschenen «Staat van de Sector» gaat EBN hier nader op in. EBN en de sector concluderen dat er nog voldoende potentie is op de Noordzee om te ontwikkelen. Hiervoor is het echter wel nodig dat de sector in gezamenlijkheid voorstellen uitwerkt, hun werkzaamheden waar mogelijk bundelt en deze gecoördineerd uitvoert. Om het resterende potentieel te kunnen ontsluiten, heeft EBN het initiatief tot «Regioprogrammering Noordzee» genomen. Deze nieuwe benadering vormt het uitgangspunt van het sectorakkoord.»
Toezegging Brief rol EBN Noordzee (36 441) (T03868)	Deze toezegging is afgedaan met de Kamerbrief «Stand van zaken gaswinning op Noordzee». Deze is op 5 maart 2025 met de Kamer gedeeld.	Op pagina 1 en 2 van de Kamerbrief wordt uitgebreid de rol van EBN toegelicht: «Met de sectorpartijen, de branchevereniging Element NL en met Energie Beheer Nederland (EBN) bespreekt het kabinet momenteel alle maatregelen die door de verschillende partijen moeten worden uitgevoerd om het activiteitsniveau omhoog te brengen. Deze gesprekken bevinden zich in een vergevorderd stadium. Het kabinet verwacht u dit voorjaar over deze afspraken te informeren. Hieronder volgen al enkele van de hoofdlijnen om de Kamer mee te nemen in de richting die wordt ingeslagen. EBN heeft, als beleidsdeelneming in olie- en gasprojecten, op verzoek van het Ministerie van KGG in kaart gebracht waar de resterende potentie van aardgas en aardolie op de Noordzee zich bevindt en waarom productie hiervan zonder maatregelen niet van de grond zou komen. In de recent verschenen «Staat van de Sector» gaat EBN hier nader op in. EBN en de sector concluderen dat er nog voldoende potentie is op de Noordzee om te ontwikkelen. Hiervoor is het echter wel nodig dat de sector in gezamenlijkheid voorstellen uitwerkt, hun werkzaamheden waar mogelijk bundelt en deze gecoördineerd uitvoert. Om het resterende potentieel te kunnen ontsluiten, heeft EBN het initiatief tot «Regioprogrammering Noordzee» genomen. Deze nieuwe benadering vormt het uitgangspunt van het sectorakkoord.»
Toezegging Garantie vuldoelstelling aankomende twee jaren (36 441) (T03871)	Deze toezegging is afgedaan met de Kamerbrief «Kwartaalupdate gasleveringszekerheid». Deze is op 23 juni 2023 met de Kamer gedeeld. En met de Kamerbrief «Update gasleveringszekerheid Q3 2024». Deze is op 30 september 2024 met de Kamer gedeeld.	In Kamerbrieven over de gasleveringszekerheid zijn concrete vuldoelstellingen vastgesteld voor opeenvolgende winters. Dat blijkt uit de volgende passages: Vuldoel '24-'25: «De ambitie van het kabinet is dat de gasopslagen op 1 november 2023 gemiddeld voor minimaal 90% gevuld zijn.» Kwartaalupdate asleveringszekerheid, 23 juni 2023. Vuldoel '25-'26: «Conform de toezegging aan de Eerste Kamer15, komt het kabinet ook met een vulambitie voor 1 november 2025. GTS constateert in het overzicht leveringszekerheid dat er aan het begin van het winterseizoen 2025/2026 minimaal 110 TWh in de seizoensopslagen (Grijpskerk, Norg en Bergermeer) en de PGI Alkmaar moet zijn opgeslagen. Dit komt overeen met 80% van het opslagvolume van deze vier gasopslagen. Daarom heeft het kabinet de ambitie dat deze vier gasopslagen op 1 november 2025 gemiddeld ten minste voor 80% gevuld zijn.»

Toezegging Informeren regelgeving ontmanteling gasput (36 441) (T03874)	Deze toezegging is afgedaan met Kamerbrief «Gaswinning Groningenveld (33 529), Beëindiging gaswinning Groningenveld (36 441); verslag van een schriftelijk overleg met de Minister van KGG over mitigerende maatregelen restrisico sluiting Groningenveld (EK 36 441/33 529, K)». Deze is op 3 september 2024 met de Kamer gedeeld.	Op pagina 8 van de Kamerbrief «Gaswinning Groningenveld (33 529), Beëindiging gaswinning Groningenveld (36 441); verslag van een schriftelijk overleg met de Minister van KGG over mitigerende maatregelen restrisico sluiting Groningenveld (EK 36 441/33 529, K)» is het verzoek van JA21 om de «Beleidsregel buiten gebruik stellen boorgaten en putten» te delen ingewilligd op pagina 8 met de volgende passage: «Tot slot wil ik van de gelegenheid gebruik maken om in te gaan op een verzoek dat door de leden van JA21 is gedaan tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel beëindiging gaswinning Groningenveld op 16 april jl. in uw Kamer. Het verzoek betrof het delen van de «Beleidsregel buiten gebruik stellen boorgaten en putten». Deze beleidsregel is hier te vinden: https://wetten.overheid.nl/BWBR0042853/2019-12-07 ».
Toezegging Vraag strategische gasreserve doorgeven aan Minister voor Klimaat en Energie (36 441) (T03877)	Deze toezegging is afgedaan met de Kamerbrief «Update gasleveringszekerheid Q2 2025. Deze is op 15 april 2025 gedeeld met de Kamer.	In de Kamerbrief wordt deze toezegging afgedaan met de passage: «Het kabinet heeft toegezegd uiteen te zetten wat een strategische voorraad is en hoe dit zich verhoudt tot een noodvoorraad, zoals nu opgenomen in de consultatieversie van het Wetsvoorstel bestrijden energieleveringscrisis.» In de Kamerbrief wordt de nuance geschetst dat niet iedere voorraad naar willekeur ingezet kan worden en dat dit een belangrijke overweging is. Vervolgens wordt er kort ingegaan op de aanstaande internetconsultatie van de WBE.
Toezegging Brief Minister voor Klimaat en Energie over energiediplomatie (36 441) (T03879)	Deze toezegging is afgedaan met Kamerbrief «Voorzienings- en leveringszekerheid energie». Deze is op 8 mei 2024 met de Kamer gedeeld.	In de Kamerbrief is de toezegging afgedaan met deze passages: «Beleid gericht op (het vergroten van het aandeel van) langetermijncontracten is daarom niet doelmatig en werkt mogelijk zelfs verstoring. In plaats daarvan zijn geschiktere instrumenten om betaalbaarheid en leveringszekerheid te borgen volgens de onderzoekers het inbouwen van reservecapaciteit (reserve aanlandings- en/of opslagcapaciteit) in het systeem om hoge prijzen te voorkomen en het steunen van huishoudens bij hoge prijzen. Deze instrumenten maken reeds onderdeel uit van het huidige beleid van het kabinet of zijn in het recente verleden incidenteel ingezet (bijvoorbeeld prijsplafond). Vooral goed gevulde gasopslagen zijn een belangrijk instrument voor het opvangen van verstoringen en het borgen van de leveringszekerheid. Beleid gericht hierop is daarom voor het kabinet een belangrijke prioriteit.» en «Ik wijs er hierbij op dat de onderzoekers van Strategy & constateren dat het aandeel langetermijncontracten dat wordt afgesloten door marktpartijen toeneemt, ook door marktpartijen met afnemers in Nederland die daarvan profiteren. In Europees verband nemen Nederlandse partijen ook actief deel aan het Europese inkoopplatform voor gas (Aggregate EU). Via dit platform kunnen sinds dit jaar ook middellangetermijnproducten worden aangeboden over een periode van vijf jaar. De Europese Commissie doet daarnaast onderzoek of er bij marktpartijen ook behoefte aan bestaat dat via het platform ook producten voor nog langere termijn worden aangeboden.» N.v.t.
Toezegging Resultaten onderzoek impact huursector beëindigen van salderingsregeling ook naar Eerste Kamer (36 611) (T03949)	Deze toezegging ligt primair bij het Ministerie van VRO.	N.v.t.
Toezegging Gesprek Milieu Centraal verbeteren informatievoorziening (36 611) (T03950)	Deze toezegging is afgedaan met Kamerbrief «Stand van zaken energiemarkt voor consumenten (Eerste Kamer)». Deze is op 18 december 2025 met de Kamer gedeeld.	De toezegging is afgedaan met de volgende passage uit de Kamerbrief: «In het voorjaar heeft het kabinet de Eerste Kamer toegezegd om te kijken naar een voorlichtingscampagne voor het verhogen van het eigenverbruik van opgewekte zonnestroom. Conform deze toezegging is in september de campagne «In het zonnetje» van Milieu Centraal gelanceerd, met als doel om zonnepaneeleigenaren praktische handvatten te bieden om het verbruik van de eigen opgewekte zonnestroom te verhogen.» N.v.t.
Toezegging Gesprek ACM en sector over of mkb'ers expliciet kunnen worden toegevoegd aan de reikwijdte van amendement-Vermeer (36 611) (T03951)	Onderhanden. Naar verwachting wordt deze toezegging in Q2 2026 afgedaan.	N.v.t.

Toezegging Gesprek waterstofsector (36 378) (T03952)	Deze toezegging is afgedaan met Kamerbrief «Voortgang waterstofbeleid». Deze is op 14 juli 2025 met de Kamer gedeeld.	De toezegging is afgedaan met de volgende passage op pagina 9 uit de Kamerbrief: «Aan het Eerste Kamerlid Panman is toegezegd om in het eerste kwartaal van 2025 met de sector in gesprek te gaan over investeringsbeslissingen in infrastructuur, met name over de rolverdeling tussen publieke infrastructuurbedrijven en private partijen bij de ontwikkeling van importinfrastructuur. Samen met de ACM, in haar rol als beoogd toezichthouder op waterstofinfrastructuur, vinden doorlopend gesprekken plaats met private partijen die mogelijk willen investeren in importinfrastructuur voor waterstof en derivaten. Die gesprekken zijn gericht op het wegnemen van onzekerheden over Europese regelgeving bij het nemen van investeringsbeslissingen, of het verkennen van (Europese) financieringsopties.»
Toezegging Inspanningen rondom marktverhoudingen (36 378) (T03953)	Deze toezegging is afgedaan met Kamerbrief «Decentrale ontwikkeling van het energiesysteem». Deze is op 18 juni 2025 met de Kamer gedeeld.	In de Kamerbrief wordt op pagina 13 verwezen naar dit congres: «organiseert het Ministerie van Klimaat en Groene Groei een congres met als thema «Concurrentie op de Nederlandse Energiemarkt: klaar voor een decentrale toekomst?»
Toezegging Brief huidige kennis kosten en risico's carbonisatiewetgeving (36 378) (T03957)	Deze toezegging is afgedaan met Kamerbrief «Voortgang waterstofbeleid». Deze is op 14 juli 2025 met de Kamer gedeeld.	De toezegging is afgedaan met de volgende passage op pagina 2 uit de Kamerbrief: Het kabinet onderzoekt welke rol het Rijk, provincies, netbeheerders, en andere stakeholders kunnen spelen bij de ontwikkeling van regionale waterstofinfrastructuur. Daarnaast wordt op verzoek van Eerste Kamerlid Panman de mogelijkheid getoetst om per Ministeriele regeling nadere regels te stellen aan de voorwaarden waaronder een publiek infrastructuurbedrijf activiteiten met betrekking tot importinfrastructuur mag verrichten.
Toezegging Brief RVO-kennisfunctie (36 378) (T03958)	Deze toezegging is afgedaan met Kamerbrief «Voorzienings- en leveringszekerheid energie». Deze is op 24 maart 2025 met de Kamer gedeeld.	Deze toezegging is afgedaan met de Kamerbrief op pagina 7 met paragraaf 2.2 Beter Benutten Bedrijven & Instellingen / Kennisfunctie.
Toezegging Doenvermogen thema bij dialoogsessie (36 378) (T03959)	Deze toezegging is afgedaan met Kamerbrief «Stand van zaken energiemarkt voor consumenten». Deze is op 18 december 2025 met de Kamer gedeeld.	De toezegging is afgedaan met de volgende passage op pagina 4 uit de Kamerbrief: «Daarbij hebben verschillende consumentenorganisaties toegelicht welke impact de Energiewet heeft voor huishoudens, zoals bij de werving bij energiecontracten, de energierekening en het bereiken van consumenten die hulp kunnen gebruiken bij bijvoorbeeld het energiezuiniger maken van hun huis. Er is daarbij ook uitgebreid gesproken met de sector over de begrijpelijkheid van de energierekening.»
Toezegging Gebruik Nederlandse term bij EMD-richtlijn (36 378) (T03960)	In het concept wetsvoorstel wordt de term «organisator van energiedelen» gehanteerd. Deze term stond al in de consultatieversie en staat ook in de versie die voor advies aan de Raad van State is voorgelegd. Er wordt nu gewerkt aan het nader rapport. Naar verwachting zal het wetsvoorstel met daarin nog steeds deze term, de eerste helft februari bij de Tweede Kamer worden ingediend. Op dat moment is deze toezegging formeel afgehandeld.	Deze toezegging is afgedaan in de vertaling op de versie die is geconsulteerd: Overheid.nl Consultatie Wetsvoorstel ter implementatie van het EU Electricity Market Designpakket. «organisator van energiedelen» wordt aangegeven op o.a. pagina 2 en 3.
Toezegging Gesprek maatschappelijke partijen verbeteringen omtrent begrijpelijkheid (36 378) (T03961)	Deze toezegging is afgedaan met Kamerbrief «Stand van zaken energiemarkt voor consumenten». Deze is op 18 december 2025 met de Kamer gedeeld.	De toezegging is afgedaan met de volgende passage op pagina 3 uit de Kamerbrief:« Onder de Energiewet wordt per 1 januari 2026 de eis gesteld om duidelijke en begrijpelijke taal te hanteren op de rekening. Energieleveranciers worden daarnaast verplicht om een samenvattend voorblad bij de energierekening te voegen. Op deze manier krijgen consumenten in één overzicht duidelijk te zien hoeveel energie ze hebben afgenomen en wat de kosten hiervan zijn. Gelijktijdig wordt ingezet op meer betrouwbare en onafhankelijke hulpmiddelen bij vragen over de energierekening.»
Toezegging Inzicht financiële balans tussen investering energiebesparing en andere klimaatmaatregelen (36 600 XIII/36 600 XXIII/36600 M) (T04024)	Onderhanden. Naar verwachting wordt deze toezegging in Q2 2026 afgedaan.	N.v.t.

<p>Toezegging Doelmatigheid en doeltreffendheid van investeringen in kernenergie meenemen bij systeemstudie. Bij voortgangsbrieff zomer hierover informeren (36600 XIII/36600 XXIII/36 600 M) (T04025)</p>	<p>Deze toezegging is afgedaan met de «Voortgangsbrieff nieuwbouw kernenergie oktober 2025». Deze is op 17 oktober 2025 met de Kamer gedeeld.</p>	<p>De toezegging is afgedaan met de volgende passage op pagina 4 uit de Kamerbrieff, dit volgt uit de systeemstudie van TNO die bijgevoegd is bij de brieff: «Het kabinet concludeert dat kernenergie, ook vanuit het perspectiEFF van systeemkosten en milieu impact, een verantwoorde keuze is. Gezien de breedte van de uitgevoerde gevoeligheidsanalyses door TNO acht het kabinet deze conclusie bovendien robuust onder uiteenlopende omstandigheden.»</p>
<p>Toezegging Bij voortgangsbrieff ingaan op regionale en internationale verschillen en kwantitatieve data m.b.t. netcongestie (36 600 XIII/36 600 XXIII/36 600 M) (T04026)</p>	<p>Deze toezegging is afgedaan met de Kamerbrieff «voortgang aanpak netcongestie». Deze is op 2 april met de Kamer gedeeld.</p>	<p>De toezegging is afgedaan met de passage op pagina 2 uit de Kamerbrieff onder het kopje «toezegging aan de Eerste Kamerleden Petersen (VVD) en Baumgarten (JA21) over regionale verschillen en de concurrentiepositie van Nederland betreffende netcongestie (T04026)».</p>

Rappelabele moties

<p>Motie-Berkhout (Fractie-Nanninga) c.s. over het zwart kleuren van rotorbladen om vogelsterfte tegen te gaan (35 092, G)</p>	<p>Deze motie is afgedaan door LVVN met Kamerbrieff «Natuurbeleid». Deze is op 2 oktober 2025 met de Kamer gedeeld.</p>	<p>Deze motie ligt bij het Ministerie van LVVN. En is afgedaan met de Kamerbrieff in de volgende passage: «Op 29 november 2022 is de motie van de leden Wassenberg en Van Raan aangenomen over één gekleurd rotorblad (zwarte wiek) voor windturbines op land (Kamerstuk 21 501-32, nr. 1373). Die motie verzoekt om ook op land één rotorblad te kleuren en refereert aan de eerdere motie die in de Eerste Kamer was aangenomen van het lid Berkhout c.s. die verzoekt om een zwart rotorblad op te nemen als vereiste bij toekomstige tenders voor windenergie op zee (Kamerstuk 35 092, G).» N.v.t.</p>
<p>Gewijzigde motie-Schalk (SGP) c.s. over wegwerken van de capaciteitstekorten met middelen die recht doen aan het reduceren van CO₂ (35 668, I)</p> <p>Motie-Koffeman (PvdD) c.s. over geen subsidies meer op het stoken van houtige biomassa (35 668, F)</p>	<p>Deze motie is onder handen, wordt verwacht in Q3 2026.</p> <p>Deze motie is afgedaan met Kamerbrieff «Openstelling SDE++ 2022». Deze is op 18 maart 2022 met de Kamer gedeeld.</p>	<p>De motie is afgedaan met de passage op pagina 12 uit de Kamerbrieff: «In lijn met de motie Grinwis c.s. is het daarnaast net als in de afgelopen jaren niet mogelijk om subsidie aan te vragen voor de bij- en meestook van biograndstoffen in kolencentrales (Kamerstuk 35 668, nr. 34). Ik beschouw deze motie daarmee als uitgevoerd.»</p> <p>De motie is afgedaan met de passage op pagina 12 uit de Kamerbrieff: «Naar aanleiding van de motie van de leden Crone, Panman, Koffeman, Van Aelst-Den Uijl en Holterhues (Eerste Kamer, vergaderaar 2024–2025, 36 378 H), aangenomen bij de behandeling van de Energiewet door de Eerste Kamer) organiseert het Ministerie van Klimaat en Groene Groei een congres met als thema «Concurrentie op de Nederlandse Energiemarkt: klaar voor een decentrale toekomst? NB Deze is in juni 2025 georganiseerd. Vlak na het uitbrengen van de Kamerbrieff.»</p>
<p>Gewijzigde motie-Crone (GroenLinks-PvdA) c.s. over een onderzoek naar het aanpassen van het toezichtkader (36 378, L)</p>	<p>Deze motie is afgedaan met Kamerbrieff «Decentrale ontwikkeling van het energiesysteem». Deze is op 18 juni 2025 met de Kamer gedeeld.</p>	<p>De motie is afgedaan met de passage op pagina 16 uit de Kamerbrieff: «Ondersteuning van huishoudens voor de stijgende energierekening op basis van een laag inkomen of energiequote (zoals een energiefonds of sociaal tarief) heeft als voordeel dat huishoudens gericht ondersteund kunnen worden. Keerzijde is dat de marginale prikkel om energie te besparen juist wordt verlaagd. Voor het sociaal tarief geldt dat het nadelen kent in de vorm van marktverstoring. Ook is er op dit moment geen oplossing voorhanden voor de complexe en kostbare uitvoeringsproblematiek. Het kabinet overweegt deze optie daarom vooralsnog niet.»</p> <p>En op pagina 21 uit de Kamerbrieff: «In de motie van het lid Holterhues c.s., ingediend in de Eerste Kamer bij de behandeling van de Energiewet 3 december jl., wordt de regering verzocht het sociaal tarief te onderzoeken en de resultaten te delen. In het voorliggende IBO zijn de voor- en nadelen van het sociaal tarief nader onderzocht, zoals in deze brieff uiteengezet.» N.v.t.</p>
<p>Motie-Holterhues (ChristenUnie) c.s. over onderzoek naar de mogelijkheden en effecten van zowel een sociaal tarief als een energieprijzplafond (36 378, I)</p>	<p>Deze motie is afgedaan met Kamerbrieff «Kabinetsreactie op IBO-rapport Bekostiging van de Elektriciteitsinfrastructuur». Deze is op 25 april 2025 met de Kamer gedeeld.</p>	<p>De motie is afgedaan met de passage op pagina 16 uit de Kamerbrieff: «Ondersteuning van huishoudens voor de stijgende energierekening op basis van een laag inkomen of energiequote (zoals een energiefonds of sociaal tarief) heeft als voordeel dat huishoudens gericht ondersteund kunnen worden. Keerzijde is dat de marginale prikkel om energie te besparen juist wordt verlaagd. Voor het sociaal tarief geldt dat het nadelen kent in de vorm van marktverstoring. Ook is er op dit moment geen oplossing voorhanden voor de complexe en kostbare uitvoeringsproblematiek. Het kabinet overweegt deze optie daarom vooralsnog niet.»</p> <p>En op pagina 21 uit de Kamerbrieff: «In de motie van het lid Holterhues c.s., ingediend in de Eerste Kamer bij de behandeling van de Energiewet 3 december jl., wordt de regering verzocht het sociaal tarief te onderzoeken en de resultaten te delen. In het voorliggende IBO zijn de voor- en nadelen van het sociaal tarief nader onderzocht, zoals in deze brieff uiteengezet.» N.v.t.</p>
<p>Gewijzigde motie-Panman (BBB) c.s. over het vaststellen van de GUE als publieke instantie (36 378, M)</p>	<p>Een dergelijke wijziging past niet in de lopende wijzigingstrajecten t.a.v. implementatie EU-richtlijnen. Er moet daarom gewacht worden tot de start van een apart wijzigingstraject in het kader van nationale beleidskeuzes.</p>	<p>N.v.t.</p>

